SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI SONER AKSOY (Kütahya) - Muhterem Başkan, çok kıymetli arkadaşlarım; son derece önemli, tarihî bir yasa üzerinde konuştuğumuz için ben de arkadaşlarımızın değerli fikirlerine ilave etmek, bu yasa üzerinde birkaç söz söylemek istiyorum.

Bu ana kadar yapmış olduğumuz konuşmalar, gerçekten, nükleer enerji santralinin önemini ve bilincini ortaya koyan nitelikte konuşmalardı. Toplumumuzda bu istikamette ciddi bir bilincin uyanması gerekir. Ben, özellikle bunun üstünde durmak istiyorum. Onun için, bütün arkadaşlarımızın samimi olarak gerçekten nükleer enerji santrallerine ihtiyacımız olduğunu bilmelerini ve inanmalarını istiyorum. Çünkü, gerçekten dünyanın enerji krizini ve arz güvenliğini ortadan kaldıran en önemli alternatiflerinden biri.

Bugün, artık dünyamızda enerjide arz güvenliği için üç temel esas ileri sürülmektedir: Bunlardan bir tanesi, enerji verimliliğidir, yani mevcut enerjiyi iyi kullanmaktır. İkincisi, yenilenebilir enerji kaynaklarına önem vermek ve bunları ön plana çıkarmaktır. Üçüncüsü de, nükleer güç santrallerini ele almaktır.

Nükleer güç santrallerinde ortaya atılan ve bahsedilen riskle alakalı hususlar, artık, bugün, günümüzde kontrol edilebilen risk durumundadır. Yani, siz, herhangi bir imkânı da, eğer, sahip olduğu riski kullanamıyor veya kontrol edemiyorsanız ondan zarar görebilirsiniz. Mesela, kullandığınız bir aracı eğer iyi kullanamazsanız, kontrol edemezseniz onun da bir riski vardır ve sizin hayatınızı alıp götürebilir.

Bugün nükleer enerjiyle alakalı güvenlik tedbirleri o kadar çok geliştirmiştir ki mevcut nükleerle alakalı bütün riskleri ortadan kaldıracak niteliktedir, gerek artıkların saklanması yönüyle gerekse işletme esnasında çıkacak sorunlar nedeniyle yapılan teknolojiler itibarıyla.

Bir kere, artıkların saklanması konusunda, nükleer yakıtların belli bir kullanımdan sonra nükleer enerjinin oluştuğu yerde, en azından çelik kafesin içerisinde, en azından on sene, on beş sene, yirmi sene soğutulmasıyla alakalı bir bekletme esası var. Böylece nükleer özelliğini kaybediyor ve on beş-yirmi sene o çelik kafesin içerisinde, yani nükleer hadisenin cereyan ettiği yerde muhafaza ediliyor, ondan sonra dışarıya çıkartılıyor ve dışarıda yine çok özel kapların içerisinde on sene, yirmi sene, otuz sene, kırk sene kalabiliyor, ondan sonra da bahsedilen çok derin kuyulara, işte, mağaralara konması söz konusu ki, bugün henüz daha bu şekilde bir hadise söz konusu değil, böyle bir olay henüz olmuş değil.

Nükleer enerjiyle alakalı Türkiye'de ilk adım 1974 ve 1975 yıllarında başlamış. Bugün, yani günümüzden otuz beş sene önce bununla alakalı hizmeti Enerji Bakanlığı başlatmış, ama maalesef başarılı olamamış. O gün saha çalışmaları yapılmış. İlk saha çalışması Akkuyu ve Gülnar'da yapılmış, daha sonra 1977 yılında o günün Enerji Bakanı tarafından ihale edilmesi istikâmetinde bir çalışmalar yapılmış, ancak sene 1980'e doğru gelindiğinde, 1980 ihtilalinin sesleri İsveç Hükûmetinin vereceği kredideki garantiyi geri çekmesiyle nihayetlenmiş ve ihale ikmal edilememiştir.

1983 yılında bir teşebbüs daha olmuş, ama bu teşebbüsün içerisinde bu da akim kalmıştır. Çünkü yap-işlet-devret diye bir model ileri sürülmüş, bunun üzerine kredi veren firmalar da devlet garantisi istemişlerdir. Bu garanti de verilemeyince, 83 yılındaki teşebbüs de akamete uğramıştır.

Daha sonra, Enerji Bakanının 92 ve 2010 yılları arasında enerji kaynaklarının yeni alternatif kaynaklarla takviye edilmesi istikametindeki yapmış olduğu bir raporda nükleer enerjiye mutlaka geçilmesi istikametinde tespitler yapılmıştır. Daha sonra, 1993 yılında, tekrar nükleer enerji ihaleye çıkmak üzere çalışmalar başlamış ve 17/12/1996'da ihaleye çıkılmış, fakat, bu 96 yılında çıkılan ihale 2000 yılında, yine Sayın Ecevit tarafından veya onun hükûmeti tarafından ihalesi iptal edilmiş. Böylece, dört defa akamete uğramıştır.